C/2023/457

1.12.2023.

P9_TA(2023)0098

ES emisiju tirdzniecības sistēmas pārskatīšana

Eiropas Parlamenta 2023. gada 18. aprīļa normatīvā rezolūcija par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā, Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un Regulu (ES) 2015/757 (COM(2021)0551 – C9-0318/2021 – 2021/0211A(COD))

(Parastā likumdošanas procedūra: pirmais lasījums)

(C/2023/457)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei (COM(2021)0551),

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 2. punktu un 192. panta 1. punktu, saskaņā ar kuriem Komisija tam ir iesniegusi priekšlikumu (C9-0318/2021),

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 3. punktu,

— ņemot vērā pamatoto atzinumu, kuru saskaņā ar 2. protokolu par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu iesniedzis Čehijas parlamenta Senāts un kurā norādīts, ka leģislatīvā akta projekts neatbilst subsidiaritātes principam,

— ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2021. gada 8. decembra atzinumu ([1]),

— ņemot vērā Reģionu komitejas 2022. gada 28. aprīļa atzinumu ([2]),

— ņemot vērā provizorisko vienošanos, ko atbildīgā komiteja apstiprināja saskaņā ar Reglamenta 74. panta 4. punktu, un Padomes pārstāvja 2023. gada 8. februāra vēstulē pausto apņemšanos apstiprināt Parlamenta nostāju saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 4. punktu,

— ņemot vērā Priekšsēdētāju konferences 2023. gada 9. marta lēmumu pilnvarot Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteju sadalīt likumdošanas procedūru un turpināt divu atsevišķu konsolidētu tekstu iesniegšanu izskatīšanai plenārsēdē,

— ņemot vērā Reglamenta 59. pantu,

— ņemot vērā Budžeta komitejas, Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas, Attīstības komitejas un Transporta un tūrisma komitejas atzinumus,

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas ziņojumu (A9-0162/2022),

1. pieņem pirmajā lasījumā turpmāk izklāstīto nostāju ([3]);

2. pieņem zināšanai Komisijas paziņojumus, kas pievienoti šai rezolūcijai;

3. prasa Komisijai priekšlikumu Parlamentam iesniegt vēlreiz, ja tā savu priekšlikumu aizstāj, būtiski groza vai ir paredzējusi to būtiski grozīt;

4. uzdod priekšsēdētājai Parlamenta nostāju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu parlamentiem.

([1]) OV C 152, 6.4.2022., 175. lpp.
([2]) OV C 301, 5.8.2022., 116. lpp.
([3]) Ar šo nostāju aizstāj 2022. gada 22. jūnijā pieņemtos grozījumus (OV C 32, 27.1.2023., 108. lpp.).

P9_TC1-COD(2021)0211A

Eiropas Parlamenta nostāja, pieņemta pirmajā lasījumā 2023. gada 18. aprīlī, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2023/…, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā, un Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību

(Tā kā starp Parlamentu un Padomi tika panākta vienošanās, Parlamenta nostāja atbilst galīgajam tiesību aktam Direktīvai (ES) 2023/959.)

NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PIELIKUMS

Komisijas paziņojumi saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2023/959 [1], ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā, un Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību, pieņemšanu

Inovācijas fonds un jūrlietas

Uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, kas minēti 10.a panta 8. punktā un attiecas tieši uz jūrlietu tematu, līdz 2030. gadam būtu jāaptver 20 miljoni kvotu, ievērojot attiecīgos piemērojamos noteikumus.

Tirgus pārredzamība

Lai vēl vairāk uzlabotu Eiropas oglekļa tirgus integritāti un pārredzamību, Komisija ieviesīs izmaiņas deleģētajos aktos, kas reglamentē emisiju kvotu izsoli un Savienības reģistra darbību, lai uzlabotu regulējumā noteiktos ziņojumus un tirgus uzraudzību emisiju kvotu un atvasināto instrumentu tirgū, veicinātu tirgus ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu un atklāšanu un palīdzētu uzturēt kārtību emisiju kvotu un saistīto atvasināto instrumentu tirgū.

Komisijas Regulas (ES) Nr. 1031/2010 (Izsoļu regula) 36. pantā ir noteikts pienākums izsoles platformai paziņot pilnīgas un precīzas ziņas par katru izsoles darījumu savai kompetentajai valsts iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Direktīvu 2014/65/ES (FITD2). Gaidāmajā Izsoļu regulas pārskatīšanā Komisija noteiks, ka dati par izsolēm jāpaziņo arī tieši Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei (EVTI). Tas uzlabos emisijas kvotu izsoļu efektīvu uzraudzību un attiecīgās saiknes ar sekundāro tirgu.

Komisijas Regulas (ES) 2019/1122 (Reģistra regula) 55. panta 4. punktā ir noteikts, ka, iniciējot emisijas kvotu pārskaitīšanu Savienības reģistrā, tīri divpusēji ārpusbiržas darījumi ir jāmarķē. Tomēr tirgus dalībnieki šo marķēšanu neveic sistemātiski. Komisija grozīs prasību marķēt tīri divpusējus ārpusbiržas darījumus, lai labāk informētu kontu turētājus un nodrošinātu šā noteikuma labāku īstenošanu. Turklāt Komisija īstenos tehniskus pielāgojumus Savienības reģistra sistēmā, lai šo marķējumu padarītu par obligātu prasību darījumu izpildei.

Lai uzlabotu to datu kvalitāti, kas pieejami tirgus regulatoriem tā sauktajā emisijas kvotu tūlītēju darījumu tirgū, Komisija arī grozīs Reģistra regulu, lai tirgus regulatori varētu pieprasīt regulāru piekļuvi Savienības reģistra datiem. Tas ļaus regulatoriem laikus saņemt informāciju, kuru var salīdzināt ar normatīvajiem datiem, kas saņemti par atvasināto instrumentu tirgiem, un vajadzības gadījumā iejaukties, lai nodrošinātu Eiropas oglekļa tirgus pienācīgu darbību.

Visbeidzot, Komisija vēlas atgādināt, ka no 2018. gada janvāra emisijas kvotas saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgu direktīvu (FITD2) ir klasificētas kā finanšu instrumenti. Iepriekš finanšu tirgus noteikumi attiecās tikai uz emisijas kvotu atvasināto instrumentu līgumiem. Praksē šī klasifikācija rada ļoti specifiskus pienākumus struktūrām, kas veic tirdzniecību Eiropas oglekļa tirgū.

Saskaņā ar Direktīvas 2014/65/ES (FITD2) 58. pantu visiem tirgus dalībniekiem katru dienu jāziņo par to pozīciju skaitu, kuras tie tur oglekļa tirgū (ziņošana par pozīcijām). Šos ziņojumus par pozīcijām iesniedz attiecīgajām valstu kompetentajām iestādēm, un EVTI tos publicē reizi nedēļā.

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 600/2014 (FITR) 26. pantu tirgus dalībniekiem ir arī jāziņo valstu iestādēm par visiem saviem finanšu darījumiem ar emisijas kvotām un to atvasinātajiem instrumentiem, tostarp ārpusbiržas darījumiem (pienākums ziņot par darījumiem). Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 596/2014 (Tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula) 16. pantu uz visiem tirgus dalībniekiem attiecas stingri noteikumi par tirgus ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu, tostarp juridisks pienākums ziņot attiecīgajām finanšu iestādēm par jebkādu aizdomīgu tirdzniecības praksi.

Tirgus dalībniekiem par saviem darījumiem ar kvotām un to atvasinātajiem instrumentiem jāziņo attiecīgajām valstu kompetentajām iestādēm, kas ir atbildīgas par oglekļa tirgus pārraudzību. Eiropas līmenī to darbības tāpat kā citu finanšu instrumentu gadījumā koordinē EVTI.

[1] OV L 130, 16.5.2023., 134. lpp.

Ieņēmumu izlietojums

Komisija uzskata, ka Direktīvas 2003/87/EK 3.d panta 4. punkts, 10. panta 3. punkts un 30.d panta 6. punkts neuzliek dalībvalstīm pienākumu valsts līmenī atlikt rezervē līdzekļus. Minētajā direktīvā ir noteikts gan ieņēmumu avots, gan vispārīgi mērķi, un dalībvalstis var izvēlēties, kuriem mērķiem minētos ieņēmumus izmantot.

Komisija apstiprina, ka dalībvalstīm nav pienākuma mērķiezīmēt ieņēmumus no ETS kvotu izsolēm, bet tās var izmantot šo ieņēmumu "finansiālās vērtības ekvivalentu".